

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 59.

V petik 25. Maliga serpana.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petik. Predplačuje se za celo leto pri založniku *Jožefu Blazniku* 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajta še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

Spraznjene vikariat v Hinah pod patronatom Sitiške grajšine se je kaplanu v Železnikih Florianu Mulaju podelil, ker je bil vikar Blaž Urbana penzioniran.

Ljubljana 12. julija 1851.

Razglas.

C. k. deželne komisije za oprosteno zemljiš na Krajskim glede ravnanja s prijemšini, ktere gre odškodovati, kadar je posestvo opravičenega in dolžnega zemljiša v eni osebi zedinjenjo.

Vis. ministerstvo notrajnih oprav je dogovorno z ministerstvom pravosodja in denarstva z razpisom 3. julija 1851 št. 14,412 to le določiti za dobro spoznalo:

Po zedinjenju posestva opravičenega in dolžnega zemljiša v eni osebi djansko prejemanje in posestvo davšin, ktere znajo predmet odškodbe biti, po vzajemnjenju vgasne, in to posestvo se ne more več ponoviti, ker je postavna odprava teh odrajtoval s tega časa nastopila.

Ne more se tedaj odškodba v tacim primerljeju glede odpravljenih urbarialnih in desetinskih prejemsin ne od podloženega kakor tudi ne iz deželnega zaklada terjati, ker s hipa zedinjenja nobenega predmeta več ni, za ktere bi se odškodba dala, in ker tisti, kteri bi se za njo oglasil, popolnoma čisto zemljiše v posestvu ima in vživa, timveč pa hasen svobodnega ravnanja z njim prejel je.

Popolnoma tajišta razmera nastopi tudi pri zedinjenju posestva podloženega in opravičenega zemljiša v eni osebi tudi glede pravice, davšine od premene posestva prejemati, in če je bilo tadaj 7. Septembra 1848 posestvo podloženega in opravičenega predmeta v eni osebi zedinjeno, se imajo prejemne pravice kot po ozajemnjenju ogasnjene misliti, in niso več predmet odškodbe ali objavljenja.

V Ljubljani 10. julija 1851.

Predsednik: Dr. Ullepič l. r. Tajnik: Dr. Schöppl l. r.

Rasglas

c. k. deželne komisije za oprosteno zemljiš na Krajskim glede likvidiranja odškodbe desetiga denarja.

Visoko ministerstvo znotrajnih opravil je z razpisom 3. julija 1851 št. 7,884 dogovorno z ministerstvom pravosodja in denarstva določilo, da se imajo v posredno prerajtovanje zavoljo izvedbe odškodovila za davšine od premen samo tiste premena posestva jemati, glede kterih se resno prepisanje v gruntnih bukvah ali pred 7. Sept. 1848 storjeno zaprosenje za prepis posestva dostojno dokaže.

Tiste premene posestva, ktere se ne morajo tako dokazati, se imajo samo izjemoma in s pogodbo v omenjeno posredno prerajtanje vzeti, da se razun premenjenega posestva tudi popolnoma verjetno dokaže, da je zemljiš na

gosposka davšina od premene res in pravno prejela.

Ker se pa zavoljo nekoliknega ali popotnega pomanjkanja javnih knjig ne more tabularno dokazati, da je bilo posestvo premenjeno, se je zastran tega danih postav deržati.

V Ljubljani 10. julija 1851.

Predsednik: Dr. Ullepič l. r. Tajnik: Dr. Schöppl l. r.

21. julija 1851 bo v c. k. dvorni in deržavni tiskarnici na Dunaju XLVII. del občnega deržavnega zakonika in vladnega lista in sicer v edino-nemškem, kakor tudi v vsih dvojnih izdanjih razun romansko-nemškega izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 168. Razpis ministerstva za kupčijo, obertnijo in javne stavbe od 26. junija 1851, po kterem se razmera parobrodništva avstrijskega Lloyda k c. k. deržavni poštni napravi naznani.

Št. 169. Razpis ministerstva za denarstvo od 27. junija 1851, o predpisu glede prodanja soli po ponižani ceni, kemiške izdelke napravljati.

Št. 170. Razpis ministerstva za kmetijstvo in gornijstvo od 10. julija 1851, po kterem se meje vodstva gojzdniskega okraja Veličke vstanove.

Št. 171. Razpis ministerstva za denarstvo od 15. julija 1851, po kterem se, po najvišjem sklepu od 26. junija 1851 odločena občna vravnava cene soli in cena nje v nekterih solnicah in zalogah naznani.

19. julija 1851 so bili ravno tu sledeče dvojne izdanja občnega deržavnega zakonika in vladnega lista tečaja 1850 izdane in razposlane:

XLII. del v slovensko-nemškem,

LI. del v madjarsko-, slovensko-, horvaško-, serbsko-nemškem.

LXXX. del v slovensko-, poljsko-, in serbsko-nemškem, in

CLXIV. del v česko-nemškem.

Pregled zapopada je bil že pri razglašenju edino-nemškega izdanja naznanjen.

Dunaj 20. julija 1851.

Od c. k. vredništva občnega deržavnega zakonika in vladniga lista.

Nevradni del.

Pasji davek.

Mnogo se sliši govoriti v pasjem davku, kterega je poslednje dni ljubljansko mestno svetovavstvo vpeljalo. Večidel mestjanov to naredbo hvale, vendar pa so tudi ljudje, kterim ne dopade in ki jo grajajo rekoči: „Tadaj ljudje še nimajo dovolj davkov, da jih še eden družemu med sabo nakladajo. Slišali smo tudi od necega gospoda sledeče besede: „Kako nepravichen je vendar ta davek, na gosposkega psa, ki se povsod priljudno obnaša in nobenu škode ne dela, se ravno tak davek

naloži, kakor na kakega požrešnega potepina.“ Naleteli smo tudi na necega človeka, ki je terdno verjel, da bodo denarje, ki se bodo iz tega davka nabrali, gospodje sami v svoj žep spravili, sicer pa bi bil zadovoljen z davkom. Tako pa se godi povsod, vsako reč, naj je še tako dobra in koristna ima svoje sovražnike, vsim nobeden ne bo vstregel.

Če pa človek dobro premisli, kaj je in kaj namerava pasji davek, mora ako če pravičen biti, z nami poterediti, da so mestni svetovavci prav imeli, da so ga vpeljali. Čimu je pač toliko nepotrebnih psov, da se jih človek na ulicah včasih že skoraj vogniti ne more? Po kaj bi se nek že skoraj vsak fantalin, kteremu se včasih palčevine po trebutu delajo, z njim bahal? Zakaj bi revčiki stradali in psi iz lončikov kavo žerli? Kar se psom odtegne, to pride ljudem v dobro.

Da se pa davek na vse pse brez razločka razširi, je tudi prav, ker je nemogoče mejo storiti med potrebnimi in nepotrebnimi, med gosposkimi in družimi, in hoče mar gosposki pes mem družega prednost imeti? Naj tudi psi med sabo enakopravnost vživajo. Komur je pes potreben, bo davek rad in tudi lahko odrajtal, komur ni potreben, naj ga proč da, ako se noče davku podvreči. Davšine pa ne bodo gospodje v svojo žepe shranovali, ampak obernula se bo za potrebne reči, bolj potrebne kakor so psi, za ponočno svečavo po mestu, za tlak, za šole itd.

F. C.

Avstrije prihodnost.

(Dalje.)

XIV.

Desiravno smo v zadnjim sostavku skazali, koliko pripomore vstavna vladna podoba dobra osnovana in resnično rabljena moči in blagostanosti deržave, bi vunder napeno bilo molčati od mnogih zadržkov, kateri se pod verham morja skritim skalam enako deržavni barki v pogubo nastavljajo, ako mornarji niso po skušni vajeni jo previdno tako vižati, da sročno in ponosno po visokim morju plava. Tam smo že omenili, da se poštenimu možu nikakor ne primeri težavo teh zadržkov čez mero pomnožiti, da ni hvale vredin, če skusi skazati, de je pri nas vpeljava vstavne vlade clo nemogoča in po takim djanju tako potrebno zavupanje deržavljanov do vlade žali. Tacih namentov se mi skerbno ogibamo, po cesarski milosti, podana vstava nam je častiti dar, kateriga smo z hvaležnim sercam sprejeli, kateriga hočemo tudi v prihodno zvesto hraniti, terdno prepričani, de je na podlagi edinosti in enakopravnosti osnovana vstavna vlada v stanu razne narode avstrijskega cesarstva bolj na tanjko bolj osko vezati kakor absolutizm ali samoderžna vlada poprejnih časov. Zadržke, ki se popolni vpeljavi vstave avstrijske deržave v bran stavljajo, bomo poznej pretresli, zdaj mislimo sploh težave našeti, katerim bi se vtegnila kakorkoljšna vstavna vlada ogibati. Zadržki, ki se vstavni vladi na pot stavljajo

so mnogoverstni, so nekterikrat silno težavni, vunder v resnici niso nikoli nepramagljivi, da le oboje, vlada kakor ljudstvo nikoli od poti pravice in razsvitljene politike ne makne.

Prava temeljna podlaga vstavne samovladije, brez katere mi si jo nikakor misliti ne zamo-remo, brez katere ona zmirej le prazna beseda ostane, je *zavupanje ljudstva do vlade*, je *pokornost veljavnim deršavnim postavam*, je *iskrena domoljubnost in vneto obnašanje deršavljanov za povzdigo in slavo lastne domovine, drage vesoljne deršave*. Če ti stebri podperajo vstavno vlado, bo ona nar važnejši zoperstavke ne le začasno z silo premagala, temuč se bo v spomin celiga ljudstva tako globoko in terdno vkoreninila, da se zvonajni sovražnik nikoli ne bo prederznil določene meje preskočiti, da se notrajne stranke katerih veči del pod vstavno vladno podobo najdemo, gotovo bale bodo mir in spravo deršavljanov z puntam ali silno vstajo dražiti.

Če se pa le edin teh stebrov omaja, če zupanje ljudstva do vlade oslabi, če kaki del deršavljanov postavam pokornost odreči ali clo se poganja zvezto raztergati, če narodno gibanje bolj gori za povzdigo in slavo lastniga naroda kakor za moč celote — bi bila prazna misel od vstavne vladne podobe kaj koristniga za vesoljno deršavo pričakati, zvesta raba njenih postav in navad bi notrajnim in zvonajnim sovražnikom orožje v roke ponudila v brezdnu grozovlade mir in srečo vsih ljudi popolnoma potopiti.

Pri tem bi pa terdili, de tudi v deželah, kjer se domoljubni in izobraženi deršavljeni vstavne vlade vredni skažejo, konstitucionalizmu ne manjka mnogih spodtiklejev, kateri če se ravno neskušeni ne tako važni zdijo, bi vunder vtegnili clo lahko javni mir žaliti. On deli deršavno oblast, katera je samodržnemu vladarju celo v roke dala, med vladarjem in ljudskim poslancam saj v nekaterih razmerah tako, de brez prave in serčne sloge oboje oblasti se clo malo koristniga za celo deršavo zgoditi zamore. Sicer v teoriji bi se taka razdelitev clo lahka in nikakor nevarna zdela, v djanju nam pa skušnja, mati vednosti, dostikrat kaj drugiga razodeva. Lahko se prigodi de zastran kake neizmerno važne naprave krona popolnoma nasprotno in morebiti bolj pametno in prevdarjeno terdi mem tiga, za kar se poteguje večina ljudskih poslancov. Če tedaj krona svojiga sklepa v nemar pustiti ne more, in če se deršavni zbor tudi pregovoriti ne da, če na novo poklicani poslanci sklepe raspušeni zopet poterdijo — kako se bo reč razvozlala, kdo se bo vmaknil? kdo bi v taki pravdi sodbo izrekel? — Naj bi nam nobedin ne odgovoril, de se take raspertije bati ni, de se bo večina pametnih poslancov kroni v kaki temeljni misli terdovratno zoperstavljala. Žali bog nam nakaže zgodovina obilno izgledov taciga obnašanja deršavnih zborov v raznih deželah, kateri mnogokrat raspušeni in zopet poklicani se le ene stopince niso vmaknili.

Dosto bi vedli naštetih takih izgledov, ali nimamo ne prostora ne časa ne namena od tele reči obširnejši se glasiti. Drugi bo rekel: „V takih primerlejih naj se čuje kaj vstava pravni, saj imamo zato vstavno pismo, da vemo kaj kroni kaj ljudstvu gre, ako se ono od nobene strani ne žali se bo gotovo vse prav po lepim in mirno poravnalo.“ — Tudi te besedice se v teoriji prav dopadljive skažejo, znano je pa vunder de tu in tam v djanju veljale niso. — Vsako vstavno pismo naj bo še tako modro in previdno iskovan, ostane le človeško delo in ne bo zmiraj prosto zmot izreke. Naj so postavodajavci še tako skerbeli jasno in nedvomljivo govoriti, morebiti bi se vunder kaki paragraf med vstavne verstice

zmuznil, katerigo bodo ti tako, drugi clo drugač razlagali.

In nekterikrat je ravno tale paragraf tako važni, de na njim ko na tanjki niti cela vstava visi. Z §. §. človeških postav in vstav je čudna reč, že zastran knjige splošnih deršavljanov postav vemo, da se dostikrat dva nasprotna dohtarja ali pravdnika na eni in ravno tisti §. opirata. Če je tudi to zmešno vunder sploh škodljivo ni; ker zagovarjata svojo pravdo pred sodnikom, on že ve in bo izrekel, kateri pravo terdi kateri krivo. Kje se bo pa najdel zastran razlaganja kakiga dvomljiviga vstavniga paragrafa sodnik, kateri bi bil, kakor se sploh pravi *kompetent* katerimu bi se ne moglo reči, de pro domo sua govori. Tukaj le Bog soditi zamori, ali če on sodi, je sodba veči del vsim ojstra. Tudi v tej zadevi nam primerjenih izgledov ne manjka. Znano je kako so se na Francoskim v letu 1830 ne samo časopisi nasprotnih politiških strank, temuč tudi poslanci udji deršavniga zbora z ministri kralja Karlna X. zavolj pomembe in izlaganja §. 14. sočasne vstave francozkiga kraljestva prepirali. Dan 1. meseca sušca tistiga leta je kralj ljudskih poslancam svoje misli odkritoserčno na znanje dal, dan 21. sušca mu je bil oznanjen odgovor ravno nasprotni politiki svojiga ministerstva. Urno razpusti zbor in ukaže nove volitve. Mesca rožniga cveta so bile vse volitve dognane in najdli so se skoro vsi tisti 221 poslanci zopet zvoljeni, ki so poterdili poprej omenjeni kroni nasproten odgovor deršavniga zbora. Kaj je ostalo tedaj timu vladarju, ko je vidil tako v nemar pušeno svetlobo svoje kraljeve krona? Poprijel se je tistiga §. 14, razglasil je kraljevne naznanila 25. maliga serpana. Zdaj se dvigne v Parizu grozoviten punt, kraljevna moč oslabi iz raznih vzrokov, in francozka dežela tako mirna in srečna dosihmal se na novo vtopi v nesrečnim brezdnu neskončne prekucije, iz kateriga se dan današin iše rešno pot. Tode ni nam treba tako daleč nazaj segati, čujmo kako se dans v Parizu prepirajo modri in v politiki dobro vajeni možje zavolj pomembe §. §. 5, 45, 111. vstavniga pisma francozovske republike. In vunder so eni narod, imajo stoletno slavno zgodovino in šestdesetoletno šolo javniga politiškiga gibanja in štejejo med seboj, mnogo mnogo mož prebrisniga uma in domoljubniga serca. Bo tedaj morebiti kdo terdil, de je kako vstavno pismo samo zase v stanu varvati, da deršava znotrajnim raspertijam v rop ne pade.

Vodivna misel vstavne vladbine podobe je tudi, de je vladar posvečen nerazžaljiv in neodgovorljiv, de je izvedivna oblast v celi deršavi le ena in nerazdeljiva, de ona le vladarju gre, ki jo po odgovorljivih ministrih in njim podložnih vradnikih izveduje. Vladar zvoli in spusti iz službe ministre popolnoma prostovoljno, tako de pri svoji volitvi clo na nobene postave vezan ni. Oni so odgovorljivi krona svetovavci, tedaj je vsaki naredbi treba razun vladarjeviga podpisa treba tudi podpisa saj eniga odgovorljiviga ministra. Navada je tudi sploh de en minister ali celo ministerstvo odstopi, ako so sklepi večine poslancov deršavniga zbora namenam to je politike ministerstva nasprotni, ker pravijo de deršava po glasu svojih poslancov hoče naznaniti, da so sočasni ministri javno zavupajne zgubili, in se tako vladarju deršavno vošenje naznani, da bi on dovolil druge svetovavce v svoj zbor poklicati. — Tudi te besede kakor vodivne misli vstavne vladbine podobe se v teoriji prav lepo berejo in slišijo ali v djanju jim nasledvajo ne po redkim clo važne težave. Večino kakiga zbora storijo po pravim tisti glasi, zavolj katerih mnenje ene stranke preseže število dru-dih udov ki nasprotno terdijo. Postavim kaki

deršavni zbor bi imel 402 udov, v kaki zlo važni postavni predlogi bi stalo na strani ministerstva poslancov le 181, in 221 bi se jih dvignilo nasproti, bi bila večina v tem primerleju le 40. Ta večina je pa dostikrat še nižja in se je že primerilo, da je večina manjšino preseglala le za kake 3 ali 4 glase.

Prašamo tedaj mirno vsakiga umniga in pošteniga moža, je morebiti taka pestšica deršavnih poslancov v resnici tako nezmotljivi vir politiške znanosti, da bi se je moralo celo dozdažno ministerstvo z svojim mende dobro prevdarjenim in deršavi morebiti v resnici blagonosnim politiškim ravnanjem vmakniti. Čudno je da so se enkrat tako branili papežu božjimu namestniku v cerkvenih rečeh nezmotljivost pripustiti, in zdaj bi kaka množica naj bo še tako razsvitljenih mož v politiških rečeh pravico imela se kakor nezmotljiva skazati. Ali so prenapeti prijatli takih misli dobro prevdarli kam taka nanaglana vsiljena prememba kakiga ministerstva pelje? Komaj je morebiti krona odgovorni svetovavci v svojim ministerstvu potrebne naprave dobro prevdaril in vpeljavo osnovati začel — mora odstopiti in na pol dokončano delo nasledniku izročiti, ki bo morebiti dozdažno pot popolnoma zapustil in svoje misli clo po novih postava izpeljati skušil. In kaj veči del taka prememba pomaga. Staro ministerstvo odstopi novo nastopi, poprejna nasprotna stranka je zdaj vodivna, in prijatli stariga ministerstva se vsedejo na nasprotno klopi. Zdaj se poprejni boj na novo začne, samo de so vojšaki strani spremenili. Možje ki so deršavno veslo v roke dobili navadno ravno tako ravnajo kakor predniki, katerim so ga zavolj enaciga ravnanja iz rok vzeli, ker spoznajo da se od zgor reči vse drugači kažejo, kakor od zdol. Kaj pa tegne tako neprenehama si sledijoče politiško gibanju miru in stanovitni blagostanosti cele deršave.

Gospodarjenje večine v sredi deršavnih zborov, akoravno je v vstavni vladni podobi vkoreninjena in bi napčno bilo nasprotno terjati, ima nekterikrat nasledke ki bi vtegnili javnimu redu nevarni biti. Postavimo de večina kakiga zbora se zvesto in stanovitno vlade derži in njene preloge netredno v sklepe spremenuje bo menda premagana manjšina ali tako imenovana leva stranka rada in z resničnim počutkam v zdaj za vse veljavni sklep dovolila, kakor terja temeljna misel konstitucionalizma, da se mora manjšina večini umakniti. Če se je leva stranka že dolgo zastonj poganjala, kake glase na svojo plat pridobiti, in previdi de je in ostane na borišu deršavniga zbora zmagana, urno si levičniki, katerim je gibanje potrebni življenja element, kaj drugiga zmislijo. Pravijo namreč sredi in desni strani: Res je, tukaj imate vi večino števila vaših glasov, mi imamo manjšino, ali za nami imamo mi *ljudstvo*. Mnogi izgledi kažejo de politiške stranke množico ljudi; ki z njim poteguje, se prederznejšo klicati *ljudstvo*, pozabivši de to ime gre le zapopadku vsih deršavljanov. Tako obnašanje pa vabi tisti kos ljudstva se z orožjem v rokah dvigniti postavodavni in izvedivni oblasti nasproti, in od ted izvirajo silni punti, se rodijo prekucije. Že to je napčno in ne prinese praviga prida, če bi kdo mislil de ima deršavni zbor poglavitni namen pazljivo gledati na vsako stopinco, katero vlada stori, in tako kakor se pravi kontrola biti vladnimu djanju. Ljudski poslanci niso, kakor bi bilo morebiti nekterim všeč že eo ipso vladni nasprotniki in niso poklicani vladi spodtiklejev staviti, temuč če hočejo v resnici kaj koristniga in stanovitniga stvariti bi se vtegnili bolj obnašati kakor neodgovorljivi svetovavci, po katerih bi vlada zvedla iz čistiga vira prave potrebe ljudstva. Le če ljudski poslanci z kronimi ministri vred v zlogi

in spravi se trudijo za javni prid, je kaj dočakati od vstavne vladne podobe, iz gole opozicije pa in terdovratne odrekljivosti je država še clo malo dobička prejela. Izgledov naštetih treba ni, exempla sunt odiosa.

Zakaj pa smo se pri težavah, ko državi vstavno vladani če ne pogubo vunder nevarnost žugajo, tako dolgo mudili? — Je li morebiti naši namen skazati, de vstavna vlada zadevam in naturi avstrijskiga cesarstva primerjani ni? — Tega nikakor ne. Sprejeli smo z hvaležnim srcem obljubo vstavne vladne podobe dano od miliga cesarja Ferdinanda v letu 1848, ko zvesti vojšaki smo se zbrali pod banderam vstave 4. sušca 1849, katere se deržati je naša dolžnost je naše veselje. Prepričani smo do globočine serca, de je ona terdno vezalo po katerim so zdaj mnogi narodi cesarstva nerazdeljivo v eni državi zedinjeni, prepričani smo da ona za njih bogati vir deržavne moči in sreče skerbi. Govorili smo obširnejši od tej reči, da bo v stanu vsaki poštenu mož odgovoriti vprašanju: ali smo še vredni tej misli pristopiti? Ne praša se, ali je vstava 4. sušca 1849 sploh za nas, praša se le ali je že zdaj za nas. Se jih ne manjka, ki natolcvajo vlado, da misli svoje besede kriviti, še iše priveržence v tmini lazijoči duh nezaupnosti in razpertije. Vunder to je laž resnični pa čeravno žalostni je odgovor: še nismo vredni. Pogosto beremo v časopisih skrito nakazane ali pa očitno izrečene želje in vprašanja zakaj naše vstavno pismo v vsih §. §. še ni popolnoma oživljeno, zakaj ni deržavniga zbora, zakaj ni deželnih zborov, i. t. d. Brez de bi posebne sedajne razmere cesarstva pretresli nam že to kar smo sploh zastran vstavne vladne podobe omenili skaže, de bi brez nevarnosti ne bilo zdaj celo vstavo vpeljati. —

Naj bi vsak skerbno prevdaril besede cesarskiga naznal, vvoda v vstavno pismo 4. sušca 1849, ki se glasiyo takole: *Avstrijski narodi! Zbirajte se okoli svojiga cesarja, obdajte ga z svojo obdanostjo in djansko pomočjo in deršavna vstava ne ostane mertva čerka.* — Sežimo v našo vest in odgovorimo: so morebiti že vsi tukaj nakazani pogoji dopolnjeni, da naša vstava ne ostane mertva čerka. In če ne, se smemo mi pretožiti?

(Dalje sledi.)

Austrijsko cesarstvo.

Terst. Ni davnej kar so Terstjani čudovito gledali mornarja amerikanskiga iz Pirana u Istrii. On, ki jo je bil potegnul čez morje strahu, da bi ne bil vojak u domačih krajih, je sedaj amerikanski vojaški mornar. Pride na terg, kjer se prodajajo ribe, pogledava okoli, in zagleda, kar išče — stariga ribca, svojiga očeta; se mu približa in ga pozdravi. Starček ga ne pozna ter ga popraša: ali želi morda rib kupiti? Sin mu odgovori: Kaj, predragi oče! ne poznate več svojiga sina? Na to ga objame, poljubi in mu reče: „Mili moj oče! ne bo vam treba več rib za prodaj loviti, ker sim tudi u daljnih krajih na vas mislil.“ Na to si odvijje velik pas poln križnih tolarjev (kolonotov) s života in ga očetu poda. Veselje starčka si vsak lahko misli. Bog daj takimu sinu svoj blagoslov vselej in povesod.

(Novice.)

Štajarska.

V Celju je v žalost ondašnjih gorečih domoljubov bravno društvo nehalo.

Horvaška.

„Narodne novine“ pišejo: Kakor slišimo, je visoka vlada že sklenula, da se ima telegraf iz Zagreba proti granici do Zemuna narediti, dela za to napravo se bodo skoraj začele.

* Iz Karlova se naznani, da je ondi 11. t. m. toča vse pokončala. Šla je sama suha, tako debele in toliko jo je padlo, da se naj starji ljudje kaj tacega ne spomnijo. Zovolj tega je ondi tudi cena žita poskočila.

Avstrijska.

Ministerstvu se je nov načert o zadevi avstrijskega brodovja predložil. Po njem bi se v 10 letih z 25 milionov goldinarjev napravilo vojaško brodovje, ki bi bilo kos vsacemu družemu.

* Kazenske postave bo začelo deržavno svetovavstvo ravno te dni pretresati; ni tedaj res, da bi jih bili že cesarju v poterjenje podali.

* Slovnik nemško-ilirsko-slovenskega pravdoznanskega imenstva izhaja počasi na svet; še le tretja pola je natisnjena.

* Sliši se, da bo cesar vojakam, ki so se v ogerskih in laških vojskah bojevali, milostljivo eno leto predpisane službe odpustil.

* Dunajska banka je nekterim denarnicam navkazala, za banknote srebro izplačevati.

* Po ukazu ministerstva denarstva se imajo pervega januarja narejeni tripercentni navkazi na središno denarnico tudi pri deželnih denarnicah jemati, 1. julija 1849 in 1. januarja 1850 izdani po 100, 500 in 1000 se jemljejo do konca augusta 1851. Manjši pa se imajo vedno jemati.

* Žetev je letos v avstrijskem cesarstvu srednja; toča je po mnogih krajih veliko škode napravila.

Ogerska.

Po poslednjim popisu je na Ogerskim 1 milion 104,993 konj; 1 milion in 324,725 krav; 1 mil. 23,939 volov in bikov; 6 mil. 23,939 ovac; oslov pa le 15,857. —

* Vlada meni železnico na Ogerskem podaljšati, brez da bi zavolj tega več denarja potrosila.

* Namesti vseučiliščne tiskarnice se bo v Budi deržavna tiskarnica napravila, kakor se je v Lvovu zgodilo.

Serbsko.

Vojvodjanka je tudi na avstrijskem Serbskem prepovedana bila.

* V serbski vojvodini in temeškem Banatu bo začela c. k. financialna straža 1. augusta t. l. svoja opravila, ki bo obstala 1036 ljudi.

Dalmacia.

Razun mest Zadra in Sebenice je po celem zaderškem okrožju stojna sodba razglašena.

Lombardo-beneško kraljestvo.

Beneški mestni odbor je poklical grofa Raddeckega k svečanosti, ko se bo odperlo svobodno pristanišče.

Tuje dežele.

Černagora.

Černogorci se pripravljajo še vedno za boj. Ni še davno, kar so z nova mnogo pušk, krogel za topove in solitra dobili.

Podonavske knezovine.

Iz Bukaresta se naznani, da je ruski car knezu Valaškemu velki križ reda sv. Ane v znamenje najvišje zadovoljnosti po tamošnjem general konsulu Kalčinskem podelil. Tudi več valaških opravnikov je pri tej priložnosti ruske rede dobilo. — Ni še davno, kar so ovehali ondi ponarejavca avstrijskih dvajsetic; njih vodja je bil nek jud.

Laška.

Te dni so v poslopje kardinalov v Rimu granate opolnoči metali, ki so se razpočili brez da bi bile kako škode napravili. Nagloma je bilo vse živo po ulicah, stražniki so pa ljud-

stvo zaksebi spravili. Od kod da so granati padli, se ne ve.

* Sardinski kralj je 1000 frankov podelil v prid delavcov, ki grejo rastavo v London obiskat.

* 1. julija se je napravila v Rimu nova papeževa banka.

Angleško.

Cerkvenoimenski nasvet (Titel-bill) je v govornišu sprejet in od kraljice poterjen. Ta postava odloči, 1) de so vsi in vsakorsni dopisi od papeža in vsa in vsakorsna z njimi dodeljena oblast, čast, predništvo in imenovanje nepostavni in neveljavni; 2) kdor bi kako tako pismo iz Rima prejel, si ga od ondot pridobil, ali ga kje v združenim kraljestvu razglasil, ali v djanje vvedel, ali ko bi kdo, razun postavne angleške cerkve, ime, napis ali naslov nadškofa, škofa ali dekana od kakiga mesta ali kraja kakoršniga koli si bodi vzel, plača sto šterlingov kazni; 3) da ta postava protestanske škofijske cerkve v Škocii ne zadeva.

Rusovska.

14. junija je car ukazal vojaške novince v vshodni Rusii nabirati, kar se ima v dveh mescih od 1. septembra do 1. novembra zgoditi. Od 21 okrajn imajo tri vsaka enega vojaka od 100 duš, druge po devet mož od 1000 duš dati. Koliko mora biti vojaških novincov, se iz tega vidi, ker imajo razun treh okrajn druge po milionu, nektere clo po dva miliona prebivavcev. Statistiški spis, ki je še le te dni na svitlo prišel, pravi da je v evropejskem Ruskem (brez Poljskega) in Sibirii 2041 mestnih občin, in sicer v evropejskem Ruskem 613 mest 1252 mestic in naselitev, v Sibirii 44 mest in terdnav, 132 vojaških naselitev.

Kmetijskih naselitev je na Ruskem 291,377 (na Sibirskem 6951), med njimi je 33,685 vasi, tujih naselitev je 321.

Poljsko.

Po cesarskem ukazu se bosta na Poljskem dva tergovska društva ustanovila. Tretji se bo pozneje osnoval, ker se bo tergovsko stanje po ruskem vravnalo.

Ljubljanski novičar.

V „Novice“ se piše, da misli dr. Miklosič slovensko-nemški slovník izdati in se na gospoda Pena in Cafova obrnuta, da bi mu svoje nabirke prodala. Naprosil bode tudi druge gospode, da bi mu nabirke poslali.

* V poslednim mestnim zboru so bili važniši pomenki in sklepi sledeči: Za spodnjo realno šolo (ali šolo za rokodelstva in obertništva) so bile po komisii, ktere previdni vodnik je bil g. dr. Močnik, izbrane izbe v Ljubljanskim učelišu poterjene, in priprava za šolski nauk potrebniga orodja po predlogih dr. Bleiweisa določena. Prihodnje leto bo začetek 3. razreda realne šole. Mestni odbor je vnovič sklenil: ministerstvu žive želje razodeti za napravo tudi višji realne šole zaporedama v letih 1853, 1854 in 1855, ker s samo realno šolo ne bo potrebam višjiga napredka v teh vednostih vstreženo. S prenaradbo nekterih šolskih izb pri tleh, ki imajo oknja v šolski drevored (ale) obrnjene, je bilo tudi sklenjeno: da imajo mesarji in slamiarji od šolskiga zida proč priti, zanemarjeni drevored se pa v lepši stan tako napraviti, da pride 3. versta dreves, ki poleg šole stoji, proč, in v drugo versto se bo posadil divji kostanj; versta pri vodi začasno še ostane, se bo pa pozneje tudi z divjim kostanjem namestil. (Novice.)

Kuliferda.

Burke v jednom djanju.

(Iz češkega.)

(Dalje in konec).

Prizor dvajseti.

Prejšnji. Nežka. Mislimir. Rezka.

Gospa D. Sëm, sëm, dete! sëm gospod zet, dam vama svoj blagoslov —

Než. In očka?

Gospod D. Od serca rad!

Ter. Lepo prosim — kaj nisi umerla nevesta?

Gospa D. Govorite z spanja?

Gr. In vi ste gospod Dominek — vi —

Gospod D. Haha, do zdaj sem Dominek bil — in upam tudi, da Dominek ostanem —

Gr. (Na Karola) I kdo pa je ta-le gospod?

Gospod D. No, vaš stric —

Gr. Moj stric? vsaj je to vaš brat — in ta-le njegova žena —

Gospod D. Moj brat?

Gospa D. Moj mož?

Ter. Lepo prosim, in oče te rance neveste — Kar. (za-se) Če ust ne odprem, se razmnoži moja rodovina clo na rod Metuzalemov. (naglas) Slavni in vele-spoštovani gospodje

in gospe — nikdo vam ne more bolje povedati, kdo sem, kakor jaz. — Nisim očka rance gospodične — nisim vaš stric — nisim brat tega gospoda — nisem soprug te gospe — sem Karl Kuliferda — služabnik gospoda Mislimira, ljubima te-le berhke gospodične, in vas vseh naj ponižniši sluga.

Gr. Vrag me vzemi, kakor vidim smo oplah-tani.

Ter. Lepo prosim, ta si je iz nas delal norca! —

Gospod D. Kako? ti šotek! ti si bil tako nesramen?

Kar. Pomislite le, gospod Dominek, da ta mala goljujta srečo dveh se ljubečih čini, in vas je za vselej smirila s vašo gospo soprugo.

Než. Premili očka!

Misl. Ljubezniva gospa-mamka!

Gospod D. (svojej ženi) Kaj k temu praviš! serčice?

Gospa D. Jaz se bodem ravnala, ljubi moj mož, po tebi!

Gospod D. Po mojem zdetju je to edino sredstvo k našemu poravnanju. — Hčer obema dati ne bile bi mogoče. — Bodimo dobri, ostanimo prijatelji, in sklenimo dobrovoljno, kar je prigoda.

Mislir. (Objame Nežko).

Gr. Vrag me vzemi; jaz sem spokojen. Ti nisem rekel, striček, da je ne dobiš?

Ter. Lepo prosim — lihkar sem vam to djal, da z svatbe ne bode nič.

Gospod D. (objame gospo D.)

Kar. Jaz sem naj bolj uganul, da je ne eden ne drugi dobiti nima. Izpeljal sem, kar se je vsakemu nemogoče zdelo! Zdrav- bodi bistra glava! zdrav bodi Kuliferda! (objame Rezko).

(opona pade.)

Slovstvo in umetnost.

Naj dalej za dve nedele pride tiskom na svitlo staroslovanski „Kodex Suprasleski;“ da bode v lepej i ličnej obleki beli svet zagledal se trudi Dr. Miklošič.

* V Zagrebu se tiska u tiskarni dra. Gaja drugi zvezek Dubrovniškiga časopisa „Dubrovnik.“ Ravno tako skoraj izide nov del „Magacina Dalmatinskega.“

* Gosp. K. Kuzmany, profesor na evang. bogoslovske fakulteti pripravuju k tisku obsirno sbirko vseslovanskih pesmi s navodom (naukom) za glasovit.

Odgovorni vrednik: *Dragotin Melcer.* — Založnik in tiskar *Jožef Blaznik.*

Vradni list št. 45.

Št. 376.

I z p i s

(134.) c 1

iz zapisnika seje kupčijske in obertnijske zbornice za Krajsko od 11. julija 1851.

Sejo odpre predsednik zbornice gospod L. K. Lukmann ob pol petih.

1. Tajnik zbornice prebere sejni zapisnik od 13. junija, ki se popravi in podpiše.

2. Tajnik prebere načert potreb zbornice za tekoče leto, kakor tudi zaznamek od volivcev v preteklem letu plačanih oberstniških davkov v celaj kronovini. Potreba, ki znese za celo leto 1528 gold., se sprejme in potem c. k. visocemu ministerstvu kupčije v visoko poterjenje s prošnjo predloži, da bi blagovolilo kaj naznaniti glede prineskov za zbornico.

3. Ker se je gospod Bischof radovoljno udal tudi brez plačila na svoje stroške v Londonu naznanitelj za Krajsko biti, se bo toraj to visocemu ministerstvo naznanilo in prosilo, da se mu dovolijo tiste prednosti, ktere vživajo očitni naznanitelji.

4. Dopis visocega c. k. ministerstva kupčije, zadevajoč nektere premembe v predloženem načertu opravnega reda. Se sprejme in tajniku v opravilo izroči.

5. Prošnja tajnika zbornica, da bi se za 5 tednov službe odvezal. Se mu dovoli.

6. Sprejetje zborničnega služabnika. Izvoli se Juri Kuković, ki je že od mesca januarja začasn služabnik bil, in tajnik predloži, mu dalje pogoje naznaniti.

7. Izkaz od mestnega poglavarstva podeljene potrebe za stanice. Se sprejme.

8. Naznanilo mestnega poglavarstva, da se je Wilhelmu Kosu in Ivanu Klebelu kupčijska pravica podelila. Se sprejme.

Gospod predsednik na to predlog stori, visoko ministerstvo prositi, da bi se pot za ladje vleči poleg Save v dobrem stanju ohranila, da bi se žito tudi takrat zamoglo po Savi iz Banata voziti, ko bi železnica zastala, in ker bi se na tako vižo obćenje le pomnožilo. Gospod Baumgartner se pristavi, da bi se visoko ministerstvo prosilo, da bi se k posvetovanju o popravu te poti tudi lastniki ladij poklicali, da se nepotrebne reči ne popravljajo ali za tako veliko ne potrosi, ki se dajo z malim popraviti. Predlog z pristavkam vred se sprejme.

Gospod baron Alfons Cojz naznani, da je ljubenska kupčijska in obertnijska zbornica visoko ministerstvo prosila, da bi se montaniška učilnica za delavce na državne stroške napravila. Ker tudi na Krajskem takih ročnih delavcev manjka, in ker se zavolj prevelike daljave tje po delavce ne more pisati, predloži gospod baron Cojz, visoko ministerstvo prositi, da bi se na vsake dve ali tri leta taka učilnica na pol leta v kakej fužini na Gorenškem napravila. Gospod predsednik predloži na to, da naj gospod baron Cojz to reč

zbornici pismeno razloži, kar se bo potem visocemu ministerstvu predložilo. Ta predlog se sprejme.

Seja se ob šestih zapre.

L. K. Lukmann
predsednik.

Dr. V. Klun
tajnik.

Št. 5139.

Oznanilo.

(130.) c 2

Po smerti za faro Komendo sv. Petra postavljene babce Katarine Pirc bo zadevajoča služba s plačo dvanajst goldinarjev 30 kr. iz c. k. okrajne denarnice v Kamniku dokler obstoji, s tem perstavkam izpisano, de imajo tiste ženske, ktere bojo za to prosile, svoje prošnje s kerstnim in ubožnim listam, s šolsko in npravno spričbo, kakor tudi z diplomam za babice do 15. velikiga serpana t. l. pri tukajšnjim okrajnem poglavarstvu vložiti. —

C. k. okrajno poglavarstvo Kamnik 14. maliga serpana 1851.

Št. 4991.

Proglas.

(133.) c 2

C. k. okrajno sodništvo ljubljanske okolice naznani neznanim Francetu, Jakobu, Blažu in Jožefu Cvajnarju in njih neznanim dedičem:

Da se je Neža Jenko, bivša vdova Cvajnarjeva iz Preske zoper nje pritožila na zbrisanje v Preski v gruntaih bukvah poprejšnje grajsine na Goričanah pod rekt. št. 35 ležeče zemljiše v obravnavnim zapisnikom od 20. avgusta 1793 od 12. marca 1796 dolžne tirjatve a 525 gold. skupej za 1700 gold. Dan se je na 16. oktobra t. l. odločil.

Ker ni znano, kje da zatoženi stanujejo in njih dediči, se je na njih nevarnost in stroške jim za kuratorja Jožef Jare iz Medvod postavil, s kterim se bo ta pravna reč po sodniško obravnala.

Zatoženi in tudi njih dediči se tedej pozovejo, da naj ali sami o pravim času k razsodbi pridejo, ali pa zastopniku pripomočke na roko dajo, ali si pa druzega zastopnika zvolijo in ga temu sodnistvu naznanijo, ker bi si sicer sami nasledke zamuje pripisati imeli.

C. k. okrajno sodništvo v Ljubljani 20. maja 1851.

Ljubljana 15. junija 1851.

C. k. okrajni sodnik
Heinricher s. r.

Št. 4990.

Proglas.

(132.) c 2

C. k. okrajno sodništvo ljubljanske okolice naznani neznanim Ursuli Cvajnarjevi, nje neznanemu cesionarju Mihaelu Kerlinu iz Loke in njegovim neznanim dedičem:

Da se je Neža Jenko, bivša vdova Cvajnarjeva iz Preske zoper nju pritožila na zbris-

sanje v prid Ursule Cvajnarjeve iz obravnavnega zapisnika 30. avgusta 1793 od 12. marca 1796 na nje v Preski ležeče, v zemljišnih bukvah grajsine Goričanjske pod Rect. št. 35 zapisano zemljiše intabulirane tirjatve za 452 gold. Dan se je odločil na 16. oktobra t. l. zjutraj ob devetih.

Ker ni znano, kje da zatožena stanujeta, se je na nju stroške postavil za kuratorja gospod Jožef Jare iz Medvod, s kterim se bo ta reč po sodniško obravnala.

Oba zatožena se torej pozoveta, da naj ali sama o pravem času k razsodbi prideta, ali pa zastopniku pripomočke na roko dasta, ali si pa druzega zastopnika zvolita in ga temu sodnistvu naznanita, ker bi si sicer sama nasledke zamuje pripisati imela.

C. k. okrajno sodništvo v Ljubljani 15. junija 1851.

Heinricher s. r.

Št. 4987.

Proglas.

(131.) c 2

C. k. okrajno sodništvo ljubljanske okolice naznani Marii Hostingin in Mariani Sporn in nje neznanim dednikom:

Da se je zoper nje pri tej sodni Jernej Hubath iz Černuc pritožil na zbrisanje v prid Marie Hostingin iz ženitne pogodbe 4. januarja 1794 na tretjino njegovega zemljiša intabulirane tirjatve za 600 gold. Dan se odloči na 16. oktobra tega leta zjutraj ob devetih. Ker ni znano, kje da se zatoženi derže, jim je bil za kuratorja pri obravnavi gospod Jernej Rebol iz Černuc postavljen, s kterim se bo ta reč po sodniško obravnala.

Oba zatožena in tudi nju neznanim dediči se tedej s tem pozovejo, da naj ali sami o pravem času k razsodbi pridejo, ali pa zastopniku pripomočke na roko dajo, ali si pa druzega zastopnika zvolijo, in ga temu sodnistvu naznanijo, ker bi si sicer sami nasledke zamuje pripisati imeli.

C. k. okrajno sodništvo v Ljubljani 20. maja 1851.

Heinricher.

Št. 2579.

Oznanilo.

(129.) c 3

Od c. k. deželne višji sodnije za Koroško in Krajsko bo na znanje dano, de se bo tretja redna seja protne sodnije v okraju Ljubljanske deželne sodnije 25. Avgusta 1851 ob devetih zjutraj v Ljubljani začela, in da je od predstojnika deželne višje sodnije za predsednika te protne seje gosp. svetovavec višj. dež. sodnije Karl žlahtni Coppini, in za njegoviga namestnika svetovavec dež. sodn. gosp. Anton Schmalz izvoljen.

V Celjovcu dan 3. Julija 1851.